

„Světlo – dobrý sluha, zlý pán“ aneb zpráva z cesty za společným dialogem

SRVO prostřednictvím svých zástupců vyjádřilo ve veřejném slyšení v Senátu ČR v září 2020 stanovisko, které je výsledkem mnohaleté diskuse světelných odborníků, provozovatelů, projektantů, výrobců a představitelů akademického světa. Zamyšlením bychom chtěli deklarovat názorovou otevřenost, věcnost a zasvěcenost jako podmínku společného dialogu.

Smysl parafráze novověkého učence a filozofa Francise Bacona k nám prostupuje ještě intenzivněji v době ohrožených samozřejmostí a jakoby zve k opravdovějšímu zamyšlení v čase naší nedobrovolné dovolené či naší zpomalené každodennosti. Možná jsme měli příležitost autentičtěji postřehnout, že hranice mezi touhou a potřebou je někdy těžko rozpoznatelná.

Důsledky odložení plnění některých potřeb s jistou evidencí zrcadlily zapomenutou uměřenost a vyváženost v našem dosavadním životě. **Čisté nebe nad hlavou** je nejen příležitostí pro přírodu, jejíž součástí jsme, ale též připomínkou našeho společného úkolu.

Šetrnost i bezpečnost, vyváženost pohledů, dialog všech kompetentních a zasvěcených – o to vše usiluje Společnost pro rozvoj veřejného osvětlení (SRVO) dlouho, letos to bude již 30 let, ač na začátku spojovala odborníky z oboru spíše potřeba vyměňovat si názory a zkušenosti. Časem některé otázky vyvolaly potřebu širšího propojení a postupně SRVO hledala institucionální podporu pro medializaci a popularizaci svých myšlenek a šíření osvěty.

Již řadu let společnost ve své kontinuální diskusi s odborníky či spoluprací s různými spolky i odbornými institucemi usiluje o bezpečnost na silnicích v podobě kvalitně a bezpečně osvětleného veřejného prostoru. I problematiku rušivého světla, nesprávně označovaného „světelné znečištění“, která se především posledních pár let stala námětem konferencí a odborných seminářů, řeší SRVO koncepčně a trpělivě s odpovědností garanta odborného dialogu.

Na podzim 2020 prostřednictvím svých zástupců – předsedy Ing. Jiřího Skály a místopředsedy Ing. Milana Plíhala – přijala pozvání k veřejnému slyšení v Senátu ČR a přispěla ke společnému kultivovanému dialogu. Setkání se zúčastnili zástupci různých oborů, často představující odlišnou mírou interpretace různorodé pohledy na problematiku veřejného osvětlení.

V úvodním příspěvku přítomné seznámil s problematikou „světelného znečištění“ astronom a tajemník Astronomického ústavu AV ČR *Pavel Suchan*. Na jeho slovo navazovali přednášející, např. ornitolog a zoolog RNDr. Jiří Flousek, Ph.D., ze Správy KRNP, RNDr. Hana Kondrádová, Ph.D., z PFUK nebo doc. RNDr. Zdeňka Bendová, Ph.D., vysvětlující cirkadiánní jevy či cirkadiánní systém. Odliš-

né pohledy nabídly příspěvky „světlo a ochránce přírody“ Hynka Medřického a odborníka na světelnou problematiku a předsedy SRVO Ing. Jiřího Skály, kteří svou činností dlouhodobě ztělesňují dva aspekty – šetrnost a bezpečnost, založené na dodržování legislativních ustanovení a na normových hodnotách. Za uměřenou a odborně kompetentní argumentaci se ve svém vystoupení přimlouval i Tomáš Jílek – předseda představenstva THMP, a s odborným příspěvkem též doc. Ing. Petr Baxant, Ph.D., z VUT v Brně. Problematikou světla z pohledu technických norem rozpravu usměrňoval Ing. Petr Žák, Ph.D., z katedry elektroenergetiky Fakulty elektrotechnické ČVUT v Praze. Závěrečným slovem místopředsedy SRVO Ing. Milana Plíhala byla symbolicky celá horní komora vyzvána k adekvátní volbě nástrojů odborné diskuse, řečeno slovy evropského skeptika: „od dojmů k pojům“.

Nikdo, žádný člověk ani generace, nežije mimo prostor a čas, je třeba reflektovat potřeby člověka dnešního světa v celé šíři, samozřejmě s odpovědností k přírodě či prostoru, který nám byl svěřen. Žijeme v dynamicky se rozvíjícím světě, kde na jedné pomyslné misce vah je šetrnost (ohleduplnost) a na druhé bezpečnost. Mnohé věci kolem nás se vyvíjely v dualitě, nikoliv v protikladu, jako tma a světlo, noc a den, napětí a uvolnění.

Horní komora Parlamentu České republiky dostala své funkce a poskytla prostor pro představení rozmanitých světů. Pozorně naslouchala, bez ambice arbitra.

Škoda je, že *vyváženost diskuse nezajistila ve větší míře přítomnost světelných odborníků, aby se horní komora stala skutečnou agorou „světla – dobrého sluhy, zlého pána“.*

V duchu parafráze otce experimentu vzala horní komora na vědomí problematiku veřejného osvětlení, které má ve shodě s požadovanou uměřeností hledat rovnováhu mezi našimi potřebami, jak sloužit a neškodit.

Usnesení Senátu s Doporučením vlády obsahuje další kroky tak, aby zachování dobrého stavu bylo institucionalizováno – garantováno parametry jednotlivých rezortů, aby dualita byla východiskem, nikoliv překážkou.

Přes atomizaci názorů a pohledů, tak jak to zakoušíme i v současné době krize, se mnozí zdráháme nerespektovat zákon. Ač by to byl námět na jinou diskusi. Ale tato podoba jakési společenské smlouvy je pro nás stále orientací v každodenním životě. Každý zákon bývá odůvodňován a napětí, zda odůvodnění je opodstatněné (do jaké míry je legitimizováno), vytváří dynamiku života. *Je dobře, jestliže i takové normy, jež ovlivňují a budou ovlivňovat náš společný veřejný prostor světlem – jeho dostatkem i přiměřeností –, čerpají svou legitimitu ze zasvěceného odborného dialogu a nejsou výrazem administrativy či právní jurisdikce.* Průnik různých světů, který má společného jmenovatele, je možnou cestou k řešení a to je dobrá zpráva.

Když se shodneme, že společným jmenovatelem je příroda a člověk, nechť je cestou k nalezení rovnováhy a uměřenosti vzájemná podmíněnost, se kterou člověk pečoval od dob Aristotela o svěření, s odpovědností k sobě i k přírodě. Spolu, nikoliv proti sobě, jedno nemůže být obětováno druhému. Někdy je těžké určit, za jakých okolností se z dobrého sluhy stane zlý pán. Navrátit věci k sobě je ještě těžší, neboť „vše plyne“ a nelze jen obrátit směr, méně bezpečné by se pak snadno mohlo stát nebezpečným.

SRVO usiluje o vyváženou diskusi a kompetentní řešení, aby osvětlený prostor byl šetrný pro přírodu do té míry, do jaké míry je bezpečný pro člověka.

Předsednictvo SRVO